

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación

Materia	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación			
Código	V51G110V01204			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Varela Iglesias, Miriam			
Profesorado	Varela Iglesias, Miriam			
Correo-e	myriam.varelaiglesias@ceu.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Como materia de formación básica, a denominada Educación. Teoría e Historia da Educación ten como finalidade introducir ao futuro graduado non universo educativo a través da análise da educación como práctica cultural presente en todas as sociedades e estreitamente relacionada con cuestións sociais, económicas e políticas. Persegue que o futuro graduado coñeza e valore nunha perspectiva crítica ou concepto de educación e os seus procesos, axentes, institucións, xunto coa súa evolución histórica e o proceso de configuración do sistema educativo. Busca igualmente unha comprensión histórica, contextual e crítica do fenómeno educativo, que oriente finalmente a súa praxe profesional nunha perspectiva reflexiva. Tamén analízanse os aspectos básicos do desenvolvemento histórico da educación en España e en Galicia, prestando especial atención á Educación Primaria, e ao proceso de configuración do seu profesorado, da súa formación e da súa lexitimación socioprofesional.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.			
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.			
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.			
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.			
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.			
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes.			

B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D17	Creatividade
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Analizar, comprender e avaliar a educación como feito e como acción-intervención desde os marcos teóricos que nos proporcionan tanto a teoría da educación como o saber facer historia da educación.	A1	B1	C1	D1
	A2	B3	C10	D2
	A3	B5	C12	D3
	A4	B9	C13	D5
		B12	C14	D6
			C19	D9
			C21	D13
			C22	D14
			C27	D15
			C28	D17
			C29	D21
			C32	
			C41	
			C66	

2. Analizar a evolución histórica das institucións educativas formais e non formais tendo en conta os condicionamentos sociais, políticos e normativos así como comprender o fenómeno educativo desde a Teoría da Educación.	A1 A2 A3	B1 B5 B9 B11 B12	C1 C13 C14 C27 C28 C41	D1 D2 D3 D6 D7 D9 D11 D13 D14 D15 D21
3. Desenvolver un coñecemento reflexivo e crítico da avaliación que permita comprender a complexidade do proceso educativo.	A1 A3	B1 B5 B11 B12	C1 C6 C13 C14 C27	D1 D3 D6 D8 D9 D13 D14 D17 D21
4. Valorar a acción educativa do mestre de educación primaria como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xerar *pedagógicamente a súa intervención tanto desde os fundamentos teóricos da educación como desde os procesos históricos que a sustentan.	A1 A2 A3	B1 B5 B7 B9 B12	C1 C13 C14 C19 C20 C28 C29 C61	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D13 D14 D15 D21

Contidos

Tema	
CONCEPTO, FINALIDADES E SISTEMAS EN EDUCACIÓN	1. A educación e o fenómeno educativo. 2. Perspectivas pedagóxicas da acción educativa. 3. Ámbitos da educación.
O COÑECEMENTO CIENTÍFICO NA EDUCACIÓN	1. Introducción á investigación educativa. 2. A corrente dos Annales.
AXENTES E INSTITUCIÓN S EDUCATIVAS	1. Evolución histórica e novas perspectivas do Sistema escolar. A escola de onte.
TEORIAS EDUCATIVAS CONTEMPORÁNEAS E HISTORIA DA EDUCACIÓN INFANTIL.	1. Escola Tradicional □ Escola Nova. Escola Tradicional. Contexto social e cultural do Movemento da Escola Nova. A Escola Nova como núcleo configurador da Pedagogía Contemporánea: Primeiras experiencias do Movemento. Os principais teóricos da Escola Nova: Dewey, Kerschensteiner, Decroly, Claparède, Montessori, Ferrière. Froebel, Padre Manjón,

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	20.5	35.5
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	10	25	35
Traballo tutelado	14	28	42
Lección maxistral	15	22.5	37.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	O profesor ofertará ao alumnado unha recompilación de textos. O alumno pola súa banda elixirá entre os textos ofertados. Consistirá nunha análise crítica-reflexivo relacionado coas temáticas traballadas dentro dos contidos.
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Os alumnos pola súa banda coa oportuna orientación do profesor, profundarán en cuestións concretas que non foran abordadas máis que dunha maneira moi xenérica na exposición deste e que sexan susceptibles de tratamento de estudo recorrendo aos soportes documentais e bibliográficos pertinentes. O alumno realizará procuras documentais e bibliográficas para a maior comprensión dos contidos.

Traballo tutelado	Os traballos de aula (traballos monográficos) terán como cometido a iniciación á investigación. Estes traballos versarán sobre unha temática previamente achegada polo profesor e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ao grupo de clase polo profesor, achegando a documentación necesaria para o coñecemento dos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Nas horas de titorías o alumno ou alumna poderá preguntar persoalmente ao profesor e resolver as súas dúbidas, particularmente.
Resolución de problemas	Nas horas de titoría da materia o alumno ou alumna poderá preguntar as súas dúbidas sobre os traballos propostos polo profesor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	O profesor proporá traballos sobre contidos específicos que acheguen actualidade, reflexión crítica ás temáticas traballadas nas clases. Así, mediante o traballo persoal e reflexivo, profundarase nos campos do labor educativo que mais valor teñen no seu quefacer profesional futuro. O alumno terá que presentar un dossier, *valorandose as súas achegas ao grupo nas clases.	30	A2 A3 A4	B5 B11 B12	C1 C13 C14 C19 C27	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D14 D17
Traballo tutelado	O traballo monográfico consiste na investigación sobre aspectos relevantes da educación primaria. Serán avaliados tendo en conta a calidade das achegas, o seu formato axustado aos estándares científicos. Así mesmo as exposicións monográficas serán avaliadas tendo en conta a capacidade expositiva diante da clase, o contido e a preparación dos materiais pertinentes de achegar calidade á materia.	30	A1 A2 A3 A4	B1 B3 B5 B7 B9 B11 B12	C1 C6 C10 C12 C13 C14 C19 C20 C21 C22 C27 C28 C29 C32 C41 C61 C66	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D13 D14 D15 D17 D21
Lección maxistral	As sesións maxistras serán avaliadas mediante unha proba. Dita proba avaliará as competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	40	A1 A2 A3 A4	B1 B3 B5 B7 B9 B11 B12	C1 C6 C10 C12 C13 C14 C19 C20 C21 C22 C27 C28 C29 C32 C41 C61 C66	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D13 D14 D15 D17 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación

activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. Todo traballo copiado, plagiado ou realizado pola. IA será cualificado cun 0. A Avaliación Continua da disciplina resultará da integración das distintas notas de traballos tutelados e de resolución de problemas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha cualificación positiva. O alumno que non realice todas as actividades de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. É imprescindible a asistencia e participación activa en clase para poder acceder á avaliación continua. Si non se cumpre a asistencia someterase ao alumno á Avaliación Global. A Avaliación Global farase mediante un único exercicio escrito e a entrega dun traballo que será concretado co profesor. Tanto a cualificación dos traballos derivados da resolución de problemas, é dicir, contidos específicos como a cualificación dos traballos de aula feitos no seu momento durante o curso, seguirán vixentes en segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria. As datas de exame serán as publicadas oficialmente na web da facultade do mesmo xeito que os horarios de tutoría para o alumno.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

NEGRÍN FAJARDO, O, **Teoría e institucións contemporaneas de educación.**, 2005

Bibliografía Complementaria

AYUSTE, A. y OTROS, **Planteamientos de pedagogía crítica**, Graó, 1994

BERGOGLIO J.M., **Educación: exigencia y pasión. Desafíos para educadores cristianos.**, MADRID, CCS, 2013

COSTA RICO, A., **Historia da Educación e da Cultura en Galicia**, Edicións Xerais, 2004

COLOM, A.J. (Coord.), **Teorías e institucións contemporáneas de la educación**, Ariel, 1997

ESCOLANO BENITO, A, **La educación en la España contemporánea. Políticas educativas, escolarización y culturas pedagógicas.**, Biblioteca Nueva, 2002

FEBVRE, L., **Combates por la historia**, Ariel, 1970

GABRIEL, N. DE, **Leer, escribir y contar. Escolarización popular y sociedad en Galicia (1875-1900)**, Ed.do Castro, 1990

GABRIEL, N. DE., **Alfabetización y escolarización en España (1887-1950)**, Revista de Educación, 1997

PORTO UCHA, A.S., **La Institución Libre de Enseñanza en Galicia.**, Ed.do Castro, 1985

THUILLIER, G. y TULARD, J., **Cómo preparar un trabajo de historia. Métodos y técnicas.**, Oikos-Tau, 1989

PUELLES BENÍTEZ, M, **Educación e ideología en la España contemporánea (1767-1975)**, Labor, 1980

PUELLES BENÍTEZ, M., **Historia de la educación en España. Siglo XIX.**, Uned, 1989

PUELLES BENÍTEZ, M., **Política y Educación en la España contemporánea**, Uned, 2007

TUÑÓN DE LARA, M., **¿Por qué la historia?**, Salvat, 1981

IANA, A., OSSENBACH, G., y SANZ, F., (Coord.), **Historia de la Educación (Edad Contemporánea)**, UNED, 2002

CARCELES LABORDE, C, **Educadores cristianos en la Edad Contemporanea. Estudio y antología de textos de 7 autores. autores.**, B.A.C., 2012

BOGHSSIAN, P., **El miedo al conocimiento. Contra el relativismo y el constructivismo.**, ALIANZA, 2012

EGIDO I, SANZ FERNANDEZ, F. , CARREÑO RIVERO, M. , COLMENAR ORZAES, C., **Teorías e institucións contemporáneas de educación**, SINTESIS, 2000

NEGRIN FAJARDO, O., ALVAREZ GARCIA, MC.,, **La técnica del comentario de texto en educación**, UNED, 2005

DE VIGUERIE, J., **Los pedagogos. Ensayo histórico sobre la utopía pedagógica.**, Encuentro., 2011

DEL VALLE, A., **La pedagogía de inspiración católica.**, Madrid, THE, 2000

GIUSSANI, L., **Educación es un riesgo.**, Encuentro., 2006

GRANADOS J., **La alianza educativa. Introducción al arte de vivir.**, Monte Carmelo., 2009

GUARDINI, R., **Cartas sobre la formación de sí mismo.**, Palabra, 2000

GUARDINI, R., **Las etapas de la vida.**, Palabra., 2006

LJECUYER, C., **Educación en la realidad.**, Plataforma editorial, 2015

MORALES, T., **Coloquio familiar**, BAC, 2013

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación/V51G110V01204

Outros comentarios

A realización do traballo de investigación en grupo, suporá que cada un dos alumnos ou alumnas do grupo coñeza profundamente o traballo, xa que calquera deberá poder dar conta do traballo en cada momento. Será imprescindible a asistencia a clase para superar a materia. A avaliación é continua, o que supón que os alumnos e alumnas que asistisen a clase menos do 80% terán que acollerse a Evaluación Global, debido ás súas circunstancias especiais. A non asistencia non poderá superar o 20% das horas lectivas desta materia. Nesta porcentaxe inclúense as faltas xustificadas e sen xustificar.
